

MAGYAR VÉDJEJY EGYESÜLET

Események - Hírek - Közlemények

1993. III. évfolyam 4. szám

október – december

*Minden Kedves Olvasónknak
kellemes karácsonyi ünnepeket
és eredményekben gazdag
új esztendőt kívánunk!*

CÉGNEVEK ÉS VÉDJEJYK

Ezt a címet nem pusztán az alliteráció kedvéért választottam. Napjainkban egyre nagyobb hangsúlyt kap az üzlet fogalma, és az üzlethez szorosan kapcsolódik, sőt sokszor, mint már bizonyára tapasztalták és itt hallani is fogják, annak tisztességével utközik, illetve létrehozása, valamint gyakorlása során komoly

A tartalomból:

- Cégnévek és védjejyek
- Privatizáció és az Orion védjejy
- Személyhez fűződő jogok – védjejy – és cégnévhasználat
- A DIOR védjejy bitorlásáról
- A LES tevékenységéről
- Megalakult a Magyar Versenyjogi Egyesület
- Közép- és kelet-európai Védjejykonferencia '93
- Lezárult a tanulmányi pályázat

problémákat vet fel mind a cégnév, mind a védjejy választása. A névviseles kérdése a gazdasági szférában két fő területen okoz gondot és problémát:

- 1.) A családi nevekkeltörténő kollózió esetén.
- 2.) A védjejyek és cégnévek ütközésekor.

Magyarországon most jött el az az időszak, amikor egyre többször szembesülünk ezekkel a problémákkal, ezért tartottam „szükségesnek” ezt a témaválasztást. Nekünk jogalkalmazóknak kötelességünk felhívni a jogalkotók figyelmét az ellentmondásos, illetve az esetleg egyáltalán nem szabályozott, de jogsérelmet okozó cselekményekre.

Az előzőekben utaltam a két fő kérdésre, amit szeretnék bővebben kifejteni.

1.) A Ptk. 75. §. (1) bekezdése nem hagy kétséget a tekintetben, hogy a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani, mivel e jogok a törvény védelme alatt állnak. Ez a „mindenki” azt jelenti, hogy objektív védelem alatt állnak, tehát abszolút ennek a jogi védelemnek a tartalma és hatálya.

A Ptk. 77. §. (1) bekezdése biztosítja mindenki számára a névviseles jogát. Ugyanennek a §-nak a (3) bekezdése azt rendeli, hogy a jogi személy nevének különböznie kell azoknak a korábban már nyilvántartásba vett jogi személyeknek a nevéttől, amelyek hasonló működési körben, illetve azonos területen tevékenykednek.

A 77. §. (4) bekezdés példálózóan a névviseles jogsérelmeként rögzíti azt, hogy ha

- valaki jogtalanul más nevétt használja,
- jogtalanul máséhoz hasonló nevet használ.

A törvény a valaki terminológiával él, ami a természetes és a jogi személyt egyaránt jelenti.

Mindebből az következik, hogy sem más természetes személy, sem jogi személy jogtalanul más valakinek a nevétt nem használhatja!

A Ptk. ugyan nem az Alkotmány, de olyan alaptörvényünk, melynek

- általános érvényű rendelkezései és

– időbelisége olyan jogalkalmazói értelmezési lehetőséget biztosít – és csak ilyet – melynek

PRIVATIZÁCIÓ ÉS AZ ORION VÉDJEGY

avagy a védjegy önállósuló élete

Amint az az írott sajtóból ismeretes, az ORION Rádió és Villamossági Vállalat felszámolása 1993. szeptember 1-jével befejeződött. Jogutód nélkül megszűnt. Új céget kell megismernie a magyar vásárlóközönségnek, a YUGANSKORIONNEFTEGAZ Elektronikai Kft-t.

Az új cég, vétel jogcímén kizárólagos tulajdonosa lett az ORION védjegyeknek is.

Ez a változás ad alkalmat arra, hogy visszatekintsek az elmúlt 80 évre, az ORION védjegy megszületésére, hányattatására, majd csekély következtetést vonjak le a jövőbeni sorsát illetően. Mivel cég nélkül nincs védjegy, rövid visszatekintést kell adjak a cégről, amely megalkotta az ORION védjegyet.

A bölcső Budapesten, a Váci út és Aréna út sarkán, a Székesfőváros Elektromos Művek székházában a IV. emeleten ringott, amelyet 1913. májusában kibérelt egy bécsi gyáros, az odesszai születésű Kremenczky János (K.J.), hogy itt bécsi gyáranak mintájára – egyenlőre – egy kisebb üzemet rendezzen be, fém-szálas izzók gyártására. Ez az üzem Magyar Wolframlámpagyár néven 1913. június 1-jén kezdte meg a termelést, kb. 100 munkással, két nagy teremben, amihez egy raktár és egy nagyobb szoba tartozott. Ebből a szobából nyolcan vezették, adminisztrálták a gyárat olyan jól, hogy az Egyesült Izzólámpa és Villamossági Rt., amely akkor már világhírű volt, csakhamar komoly vetélytársat talált benne, noha Kremenczky a gyárat inkább egyéb villamossági cikkek, főként szárazelemek és kapcsolók előállítására fejlesztette.

Az Egyesült Izzóval felvett párharc és a fejlődés kívánalmi érdekében 1915. elején a cég részvénytársasággá alakult át. Íme az egyik tanulság a ma vállalkozóinak!

Az Egyesült Izzó mindenféleképpen korlátozni akarta a Magyar Wolframlámpagyár izzólámpagyártását, ami részben sikerült is, mert kölcsönös engedmények alapján 1915. decemberében 7 évre szóló megállapodást kötöttek, mely szerint évi 1 millió lámpánál többet nem fognak gyártani az M.W.Rt-ben.

Az azonos és ellentétes érdekek folytán az Izzó 1917-ben megszerezte a részvények egy részét. Az M.W.Rt. a háború ellenére tovább erősödött, úgyhogy 1921-ben Kremenczky már nem tartotta be a megállapodást, 1,8 millió lámpát gyártott, sőt 1921-ben új gyárat alapított, a pesti Váci út 99-105. sz. ház helyeken, a Kremenczky Művek Villamossági Rt-t. Így nyílt kenyértörésre került sor. Közben az Elektromos Művek felmondta a M.W.Rt. bérletét, amelyben az Izzónak voltak részvényei és K.J. felajánlotta, régi és új cégének, az új Váci úti épületet. A hajléktalanná vált Izzó érdekltségű régi cég „kényszerűségből” kapta meg az ajánlatot és 1923-ban egy helyre került a régi és új cég. Nem szaporítva a szót, az Izzó csakhamar lemondott érdekltségéről (1926), majd Kremenczky bécsi gyáranak csődje kapcsán (1931), illetve a gyáros halála (1934) után a részvénytöbbséget megszerezve, a teljes irányítás az Izzó kezébe került, mindkét fél előnyére.

A két időszak között jelentős volt a fejlődés: 1925. rádiócső-gyártás, 1926. rádió-vevőkészülék gyártás, 1930. rádió-export, 1933. gyógyszerampulla és fiolagyártás, 1936. fénycsövek, 1937. hőpalack-gyártás, 1936-ban a rádió és az alkatrészgyártás az igazgatósággal és az adminisztrációval az Izzó újpesti telepére költözött.

A gyár az ostromot viszonylag kis károkkal vészelte át úgy, hogy 1945. februárjában megkezdhet- te a termelést. Szovjet megren-

delésre elkezdte az elektronikus műszerek gyártását, a rádiógyártás mellett.

A belső átalakulás folytán az új cégnév 1947. március 29.: ORION Rádió-Villamossági és Üvegipari Rt. A máig ismeretes nevét „ORION Rádió és Villamossági Vállalat” 1950. augusztus 16-án kapta. Ekkor költözött a rádió- és lemezjátszó-gyártás Kőbányára. Kivált és önálló vállalattá lett a műszergyár (EMG), az üvegyár (Hőpalack és Ampullagyár). Főbb állomások: 1956. televíziógyártás, 1964. rádiógyártás megszűnése, 1965. megkezdik a sokcsatornás mikrohullámú berendezés gyártását (ami fő alapja a mai kivásárlásnak).

E kis történeti áttekintés nélkül nehéz lett volna a megfelelő helyre tenni a vállalat egyes árujelzőit.

Kezdetben a budapesti cég, a bécsi gyár „vidékre” telepített üzeme, így a bécsi „METALLUM” feliratot bélyegezték a termékre, csomagolásra, de ennek alapján K.J. Budapesten is lajstromoztatta izzólámpákra.

A korábban vázolt – háború utáni – növekedés és profilbővítés új árujelző bevezetését tette szükségessé.

1914. április, Bécs: Lajstromozták az „ORION” szót és ezen az alapon 1914. április 29-én Budapesten is az I-IV. és VI. árucsoportbéli árukra, főként izzólámpákra és „mindennemű elektrikai kellékcikkekre” (61.386 l/jr. sz.). Tulajdonképpen ezt a dátumot kell tekintenünk az ORION védjegy születésnapjának. De e bejegyzésből arra is lehet még következtetni, hogy Kremenczky ebben az időben a bécsi vállalatát tekintette fontosabbnak.

Itt kockáztatom meg azon megállapítást, hogy a ORION szóvédjegy sikerét nemcsak a mögötte lévő jó minőségű termékeknek köszönhetjük, hanem annak az egyedüli tulajdonságának

is, hogy ezt a csillagképet a világ minden országában és nyelvén így nevezik és hangzása is csak kis mértékben tér el a magyartól. Ez a tulajdonsága az előnye, de a hátránya is, mert ez keltette fel a külföldiek érdeklődését iránta. A korábban említett Kremenczky – Izzó párharcnak és abban K.J. megerősödésének nyoma van a védjegybejelentésekben is.

1922. június 3-án bejelentette az ORION szót (43.969 ljt. sz.) az I-II. áruosztályra főként izzólámpákra, egyéb villamoslámpákra, szárazelemekre, egyéb villamos elemekre, valamint „mindennemű villamoscikkre”. Ezt a védjegyet nemzetközileg is lajstromoztatta (27.922 sz. 1922. augusztus 24.) és ezek a védjegyek a rendszeres megújítások alapján ma is élnek (nk. 254.522).

Az ugyanekkor bejelentett M és W betűből kombinált „nyílhegyek” tartalék védjegy, 1942-ben csendben kihunyott.

Kremenczky 1925. évi diadalát a 49.605 lajstromszámú ORION I. védjegy jelzi (bej. 1925. december 18.) az I. és II. árucsoport áruira, izzólámpákra, különösen kirakati és reklámvilágítási célra, egyéb villamoslámpákra, szárazelemekre, egyéb villamos elemekre, valamint „mindennemű villamoscikkre”. Egyébként 1914 óta mindegyik ORION védjegy árujegyzékében, még a nyolcszáz szavasokban is ott van „...és mindennemű elektromos cikkek”.

A gazdasági recesszió okozta kényszerű (és később nagyon is helyesnek bizonyult) gyártási profilbővítés védjegynyoma az 50.053 lajstromszámú ECHO szóvédjegy bejelentése (1926. április 20.) a teljes I. és II. áo. áruira, kihangsúlyozva a rádiót, távirót.

E bőséges ECHO rádióalkatrészválaszték megjelenésének és a viszonylag komoly tudású amatőrgárdának köszönhetjük a magyar rádiózás megteremtését.

Mellékesen megjegyezve az ORION védjegyű izzólámpák és szárazelemek sikerének lehet elkönyvelni, hogy 1923-ban ORION Rézgálicgyár Rt., Budapest; 1926-ban ORION Rézkohó és

Rézgálicgyár Rt., Budapest; 1925-ben ORION Bőrgyár, Szeged névvel alakultak cégek. A szegedi gyár védjegyét még 1941-ben is megújították.

A rádiógyártás sikerei szükségessé tették, hogy a vállalat fő védjegyévé vált ORION szót kiterjesszék e gyártási ág cikkeire is. (Második tanulság!) Ezért 1930. április 11-én ismét bejelentették az ORION szót a I-III. áo. áruira (54.475 lajstromszám) 301 szavas új árujegyzékkel, amelyben – az angliai sikeres próbák hatására – a rádió mellett megjelent a televízió is, kerek negyedszázaddal a tényleges megvalósítás előtt.

Ez a védjegy változatlanul él és nemzetközi oltalom alatt áll.

Ahogy a következő 12 esztendőben bővült és állandósult a gyártás, akként szaporodtak az új bejelentések, újabb, terjedelmesebb árujegyzékkel. (Pl. 1938. január 19. 64.193 lajstromszám, 889 szavas, 1939. november 3. 66.243 lajstromszám, 800 szavas.) Ezt a 800 szavas, sokszorosított árujegyzéket csatolták azután a következő védjegybejelentésekhez is. (Az ORION - hármasfej 1941. február 6. 68.243 lajstromszám, a 69.029 lajstromszámú felirat nélküli „hármasfej” 1941. augusztus 25.)

Az ORION ismert hármasfejes védjegyét Bottlik József grafikusművész tervezte. Ezek a védjegyek nemzetközi oltalmat élveznek és ma is élnek.

1943. június 22-én 17 db szóvédjegy bejelentés történt:

NAPFÉNYCSŐ, FÉNYCSŐ, ORION-FÉNYCSŐ, ORION-HÓKANCSÓ, ORION-HÓPALACK, ORION-VILLFŐZŐ, ORION-VILLVAS stb. Mindet törölték 1953-ban az 1890. évi II. tc. 21. §. b./ pontja alapján, mert nem újították meg. Ezek a védjegyek csak annyiban érdekesek, amennyiben közülük egyik-másik szabad árujelzővé vált (fénycső, hópalack).

A háború utáni új gazdasági kapcsolatokat jelzi a cirill-betűs ORION-hármasfej 1950. július 27-i bejelentése. Végül 1967. november 18-án lett bejelentve az utolsó két védjegy az ORETTA és a COLORION a 9. áo-ban, de csak

37 szavas árujegyzékkel. Sajnos megújításuk 1988-ban már nem történt meg. Ekkor már előreveltette árnyékát a rendszerváltás és a tulajdonképpen okot ma sem tudom, miért nem újítottuk meg.

Az ORION védjegyet 1914-től 20 éven át közösen használta a bécsi és pesti gyár, majd 1934-től az Egyesült Izzó Rt., amikor teljes irányítása alá vonta a gyárat. A TUNGSRAM védjegy mellett elkezdte esetenként használni az ORION védjegyeket is, de az ORION is a TUNGSRAM-ot. E korai időben létesítette a két Rt. Svédországban a Svenska ORION Aktiebelaget, stockholmi céget, elsősorban ORION rádiók forgalmazására. A cég ma is megvan, védjegyhasználati jogával együtt.

Az államosítás után (mint ahogyan 1934 után) továbbra is az Egyesült Izzó gondozta az ORION védjegyeket, mégpedig a DANUBIA Szabadalmi Iroda közreműködésével, amint ez megalakult.

Természetesen az ORION védjegyeket sem kímélte a „korszellem”.

Az állami külkereskedelmi vállalatok ad hoc érdekeinek megfelelően használták az ORION árujelzést, sőt még lajstromozták is itt-ott.

Ebben az időben a védjegy és a szabadalom kihalásra ítélt gazdaságtani fogalom volt és a legfelsőbb gazdasági vezetés is azt tartotta, hogy a védjegy a népgazdaságé, a vállalat csak gondozója. Ezért természetes volt, hogy az ORION vállalatból származott EMG., a Hópalack és Ampullagyár licenc nélkül használja a védjegyet, de még az is, hogy az ELEKTROIMPEX és a METRIMPEX egyszerűen utasította a legkülönbözőbb állami és szövetkezeti vállalatokat, hogy egyes termékeiket ORION árujellel lássák el. Így exportálták a Vadásztölténygyár rádióit és TV-it, a Telefongyár rádióit, a Pestvidéki Gépgyár, a Gyengeáramú Műszergyártó KTSZ., a Finommechanika KTSZ., az Elektronika KTSZ., a Transzformátor KTSZ., a Gamma, az FMV, az Izzó, a Finomszerelvénygyár termékeit.

Hat évi hadakozás után sikerült elérni (1966), hogy ne, vagy csak írásos engedély alapján (ingyenesen) használhassák védjegyeinket. Az Egyesült Izzóból is csak 1973-ban sikerült az alapvető okiratokat visszakapni. A díjazás ellenében való használatot sajnálatos módon a Legfelsőbb Bíróság is elutasította.

Ez idő szerint a hat magyar, a négy nemzetközi bejegyzés alapján mintegy 52 országban 105 lajstromozott ORION szó, ORION-háromfej védjegy létezik. Az ORION szót igen sok külföldi vállalat használja vagy csak árjelzőként, vagy emellett cégnevében is. Felsorolásukat e cikk terjedelme nem teszi lehetővé. Ezek a cégek vagy nem okoztak gondot (eltérő áruik miatt), vagy pedig levélváltásokkal, esetenként személyes tárgyaláson el lehetett intézni a nézeteltéréseket.

Sajnos itthon is több mint 20 lajstromozott ORION védjegy van – természetesen eltérő áruosztályban –, ezeket eddig nem használták. A liberalizált gazdaság és az új piaci körülmények valószínűsítik, hogy a YUGANSKORION még elvben sem élvezheti a „notórius” megkülönböztetést. A gyakorlatban ugyanis az OTH a védjegy törvényben is deklarált notórius-védjegy élvezte jogszabályi előnyökét az ORION RVV esetében sem alkalmazta, hivatalból. (Lásd a több mint húsz bejegyzést.)

A külföldi ütközések közül két céget kell megemlíteni már csak azért is, mert termékeink azonosak. (9. áó.)

Az amerikai ORION Pictures Co. (Warner Bros) céget, amely régi filmjeit forgalmazza VIDEO kazettán és hozzá VIDEO Recordert is. Képviselőjünkkel fél óra alatt sikerült megegyeznem Budapesten és az akkori vezérigazgatónk hozzájárult ahhoz, hogy a szerződést aláírjam. Ez az egész világra kiterjedő együttműködési és árumegosztási szerződés (1982) nemcsak a két cég ütközését oldotta fel, de a mai napig is hozzájárult ahhoz, hogy külföldön sikeresebb az ORION szó védelme, mintha azt egyedül kellene megtenni.

A másik cég a japán ORION Electric Co., Ltd., amellyel találkozásunk már korábbi (1960-as évek). Magyar turisták hozták be a termékeiket és velünk kívánták garanciális javíttatásukat elvégeztetni. A figyelem így terelődött rájuk és nem saját figyelőhálózatunk, vagy külképviseleteink kereskedelmi kirendeltségei által. Japán nem tagja a Párizsi UNIO-s Egyezménynek, így ezen a csatornán nem sikerült velük egyezségekre jutni.

A japánok markáns piaci jelenlétük és gazdasági fölényük birtokában nem akartak tudomást szerezni rólunk, de az európai egyezmények bástyái között nem sikerült olyan lajstromozott jogot szereznünk, amely meggátolna bennünket az exportban, ha erre sor kerülhetne.

Az előbb említett amerikai együttműködési szerződés helyesnek bizonyult a japán ütközés kapcsán is, ugyanis a japánok velük is ütköztek. Az amerikaiak rá tudták kényszeríteni a japánokat a tárgyalásra, ahol egy ún. hármasszerződés lett volna az elérendő cél. Ennek közelségébe kerülünk Genben (1987), de személyes kishitűség miatt a megállapodás nem jött létre és erre ma már reális lehetőséget nem látok.

Az új cég a YUGANSKORION – a mai gazdasági mélypontról indulva – azzal az elkerülhetetlen körülménnyel kell számoljon, hogy a külföldi lajstromozások a megújítási időpontokban (export hiányában és ott, ahol a védjegy törvény használatot ír elő) fokozatosan a japánok birtokába kerülnek.

A japán taktika a kivárás, mert a nemhasználati törlési eljárások költségét nem vállalják, hiszen ott vannak a piacon, de a velük szembeni eljárást, a nyilvánvaló perverzítés miatt, mi sem vállaljuk.

Ez volt az elmúlt 80 év története, egy jellegzetes magyar védjegy sorsa, ami telitalálat (mármint a kitalálást illetően). A védjegy fennmaradása magyar szóként csak igen kis területen várható, de a háromfej és azon az ORION felirat még sokáig magyar

védjegy maradhat. Ehhez újabb Kremeneczky-szellemiségű vállalkozói és védjegypolitikai felismerés szükségeltetik, amelynek csírája fellelhető a YUGANSKORION-nál. Legyen hozzá erejük, ötletük, őrizzék meg legalább újabb 80 évre! Értékének és jelentőségének megfelelően gazdálkodjanak vele!

E visszaemlékezés kapcsán a legmagasabb fokú elismerést és köszönetet kell kifejezzem Hegedüs László okl. villamosmérnöknek, aki oly szeretettel, magasfokú tudással mentette és védte az ORION védjegyeket 1973-ig, nyugdíjba vonulásáig, együttműködve Zakariás Egonnal, aki abban az időben az Egyesült Izzónál volt a védjegyek „istápolója”.

A magam részéről megpróbáltam felnőni hozzájuk, méltó tanítványuk lenni. Az a 20 év, ami nekem adatott a 80 évből, szorgos aprómunka volt. 1973-ban első dolgom volt a védjegyek alapvető iratainak visszaszerzése az Izzótól, majd a korábban említett 800-900 szavas árújegyzékek modernizálása (korlátozása), ami által csökkenthető volt az egyre gyakoribb ütközés.

Itt kell kifejeznem köszönetemet dr. Szentpéteri Ádám úrnak is, a nekem nyújtott baráti és kollegális segítségért, amelynek birtokában hatékonyan tudtam képviselni külföld felé az ORION védjegyeket. Önzetlenül támogatott nyelvtudásával levelezéseimben, lektorálta szerződéseimet. Az ellenérdekű fél ügyvédjeként is megtalálta a módját, hogy a magyar védjegy képviselője is legyen.

Köszönet illeti a DANUBIA Szabadalmi és Védjegy Irodát is, mert megalakulása óta jó partnernek bizonyult. Külföldi partnerkapcsolata jelentette egyedül a „figyelőszolgálatot” akár támadás, akár használat történt és kellő időben megtettük a szükséges lépéseket.

Irodalom: Hegedüs László - ORION Védjegy használata 1963. ORION Évkönyv 1963., 50 éves az ORION

Soós Imre